

Memurların Refakat İzinleri

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

Memurların Refakat İzinleri

Halil MEMİŞ [\[1\]](#)

Giriş

Memurların yakınlarından birilerinin hastalıkları veya tedavileri halinde de onlara refakat edebilmeleri için refakat izni kullanmaları, Devlet memurlarına tanınan sosyal haklardandır.

Bu yazımızda; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 105 inci maddesinde yer alan hastalık ve refakat iznine dair hükmün uygulanmasına ilişkin olarak ortaya çıkan bazı tereddütlü hususlar üzerinde duracağız.

Başlıca tereddütleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda bulunması gereken ifadelerin neler olduğu.
2. Refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda refakat süresinin belirtilmesinin zorunlu olup olmadığı.
3. Refakat izninin başlama tarihinin nasıl belirleneceği.
4. Refakat izni kullanan memurun refakat izninin uzatılması için yeni bir sağlık kurulu raporunun almasına gerek olup olmadığı.

Hukuki Düzenleme

Refakat izni ile ilgili düzenleme, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 105 inci maddesinde yer almaktadır. Bu maddenin son fıkrasında; "Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verilir. Gerekğinde bu süre bir katına kadar uzatılır." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 657 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin altıncı fıkrasına istinaden hazırlanarak 22/8/2011 tarihli ve 2011/2226 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilen ve 29/10/2011 tarihli ve 28099 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "Refakat iznine ilişkin esaslar" başlıklı 10 uncu maddesinde

"1) Memurlara 657 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin son fıkrası uyarınca izin verilebilmesi için memurun;

a) Bakmakla yükümlü olduğu ana, baba, eş ve çocuklarından birinin,

b) Bakmakla yükümlü olmamakla birlikte refakat edilmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocuklarıyla kardeşlerinden birinin, ağır bir kaza geçirdiğinin veya tedavisi uzun süren bir hastalığı bulunduğu raporla belgelendirilmesi zorunludur.

(2) Birinci fıkra çerçevesinde düzenlenecek ve refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda; refakati gerektiren tıbbî sebepler, refakat edilmediği takdirde hayatî tehlike bulunup bulunmadığı, sürekli ve yakın bakım gerekkip gerekmediği, üç ayı geçmeyecek şekilde refakat süresi ve varsa refakatçinin sahip olması gereken özel nitelikler yer alır. Gerekli görülmesi hâlinde üç aylık süre aynı koşullarda bir katına kadar uzatılır.

(3) Aynı kişiyle ilgili olarak aynı dönemde birden fazla memur refakat izni kullanamaz.

(4) Aynı kişi ve aynı vakaya dayalı olarak verilecek refakat izninin toplam süresi altı ayı geçemez.

(5) İzin süresi içinde refakati gerektiren durumun ortadan kalkması hâlinde memur izin bitmesini beklemeden göreve başlar. Bu durumda veya izin süresinin bitiminde, göreve başlamayan memurlar izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanun ve özel kanunların ilgili hükümlerine göre işlem yapılır.

(6) Refakat izni kullanılırken memurun aylık ve özlük hakları korunur."

hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Kanunda yer alan yıllık izin, doğum sebebiyle verilen aylıksız izin gibi bazı izin türlerinde iznin kullanılabilmesi için öncelikle iznin verildiğine dair onayın çıkması gerekmekte olup, bu onayda kullanılacak iznin başlangıç ve bitiş tarihleri de belirlenmektedir. Ancak, mezkur Kanunda yer alan hastalık izni gibi izin türlerinde ise memur raporu alındığında izni kullanmaya başlamakta, raporlar mevzuatta belirlenen sürede kuruma intikal ettirilmekte, kurumca mevzuata uygun olup olmadığının tespiti yapılmakta, usule uygun rapor izne çevrilmekte, usule aykırı rapor ise izne çevrilmeyerek memura görevine başlaması gerektiği hususunda bildirim yapılmaktadır.

Bu çerçevede; refakat izni verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda rapor tarihi itibarıyla hasta olan kişinin hayati tehlikesinin bulunduğu, sürekli ve yakın bakıma muhtaç olduğu ve bu tarihten itibaren raporda belirtilen süre kadar refakat izni verilmesinin lüzumlu olduğu belirtilmelidir.

Buna karşılık, refakat izninin başlangıç tarihi konusunda doğrudan bir düzenleme bulunmamaktadır.

Refakat izni konusunda; rapor tarihinin esas alınmayıp kurumca izin verilme tarihinin esas alınması, kamu kurumunun sağlık kurulunun yerine geçip hasta olan kişinin refakate ihtiyaç duyduğu tarihin tespit edilmesinde karar makamı olduğunun kabulü anlamına gelecektir. Bunun yanında, refakat izninin başlangıç tarihinin, iznin kurumca onaylanması tarihinin esas alınarak belirlenmesi, başka bir sakınca doğuracak, izin onayının geç alınması suretiyle memurun mağdur edilebilmesi ile karşı karşıya kalınacaktır.

Diğer taraftan, refakat izninin verilebilmesi için sağlık kurulu raporlarının en kısa sürede kuruma intikali ve kurumlarca ivedilikle söz konusu raporların mevzuata uygun olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmekte olup, bu husus, mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olmayan raporların tespit edilmesi, bu tür raporların izne çevrilmediğinin ve görevine başlaması gerektiğinin memura bildirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Anılan Yönetmelik hükmünde bu konuya dair bir hüküm bulunmama ile birlikte, hastalık raporlarının kuruma intikali, kurumca incelenmesi ve usule aykırı hastalık raporlarına ilişkin olarak memura yapılacak işlemleri düzenleyen sözkonusu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin üçüncü ve beşinci fıkrası hükümlerinin, refakat iznine esas sağlık kurulu raporlarının kuruma intikali, kurumca incelenmesi ve usule aykırı sağlık kurulu raporlarına ilişkin olarak memura yapılacak işleme dair hususlarda da uygulanması gerekmektedir.

Yönetmeliğin "Hastalık izni verilmesi" başlıklı 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kamu hizmetlerinde aksamaya yol açılmaması ve bu Yönetmelik ile belirlenen usûl ve esaslara uygunluğunun tespit edilebilmesi için, hastalık raporlarının aslının veya bir örneğinin en geç raporun düzenlendiği günü takip eden günün mesai saati bitimine kadar elektronik ortamda veya uygun yollarla bağlı olunan disiplin amirine intikal ettirilmesi; örneği gönderilmiş ise, rapor süresi sonunda raporun aslının teslim edilmesi zorunludur..." hükmü, aynı maddenin beşinci fıkrasında ise "Bu Yönetmelik ile tespit edilen usûl ve esaslara uyulmaksızın alınan hastalık raporlarına dayanılarak hastalık izni verilemez. Hastalık raporlarının bu Yönetmelik ile tespit edilen usûl ve esaslara uygun olmaması hâlinde bu durum memura yazılı olarak bildirilir. Bu bildirim üzerine memur, bildirim yapıldığı günü takip eden gün göreve gelmekle yükümlüdür. Bildirim yapıldığı hâlde görevlerine başlamayan memurlar izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanun ve özel kanunların ilgili hükümleri uyarınca işlem yapılır." hükmü yer almaktadır.

Sonuç

Bu hükümlerin ışığında;

a) Refakat izni verilmesine esas teşkil eden sağlık kurulu raporunun en geç raporun düzenlendiği günü takip eden günün mesai saati bitimine kadar kuruma intikal ettirilmesi uygun olacaktır.

b) Refakat izni verilmesine esas teşkil eden sağlık kurulu raporunun refakat iznine ilişkin anılan Kanun ve Yönetmelik hükmünde yer alan esaslara uygun olup olmadığının kamu kurum ve kuruluşlarınca ivedilikle incelenmesi ve söz konusu raporların bahsi geçen hükümlere aykırı olması hâlinde bu durumun memura yazılı olarak bildirilmesi gerekir.

Bu bildirim üzerine memurun, bildirim yapıldığı günü takip eden gün görevine gelmekle yükümlü olduğu, bildirim yapıldığı hâlde görevlerine başlamayan memurların izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanunun disiplin hükümlerinin işletilmesi gerekecektir.

c) Yukarıda izahını yaptığımız gerekçelerle, Devlet memuruna 657 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin son fıkrası uyarınca verilen refakat izninin başlangıç tarihinin sağlık kurulu tarafından verilen raporun tarihi esas alınarak belirlenmelidir.

d) Refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda;

- Refakati gerektiren tıbbî sebeplerin, refakat edilmediği takdirde hayatî tehlikenin bulunduğu, sürekli ve yakın bakım gerektiği, üç ayı geçmeyecek şekilde refakat süresinin ve varsa refakatçinin sahip olması gereken özel niteliklerin yer alması gerekmektedir. Bahsi geçen hususlardan ilk dördünün (refakati gerektiren tıbbî

sebepler, refakat edilmediği takdirde hayatî tehlikenin bulunduğu, sürekli ve yakın bakım gerektiği, üç ayı geçmeyecek şekilde refakat süresi) sağlık kurulu raporunda bulunması zorunludur. Bu dört unsurdan herhangi birini içermeyen sağlık kurulu raporuna istinaden refakat izni verilemez.

Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında "varsa refakatçinin sahip olması gereken özel niteliklerin" refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda yer alacağı ifade edildiğinden refakatçinin sahip olması gereken özel niteliklerin var olması halinde söz konusu niteliklere bahsi geçen raporlarda yer verilmelidir. Ancak bu niteliklerin bulunmaması halinde ise bahsi geçen raporlarda yer verilmesine gerek yoktur.

- Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde yer alan "Gerekli görülmesi hâlinde üç aylık süre aynı koşullarda bir katına kadar uzatılır." hükmünde 3 aylık refakat izninin "aynı koşullarda" bir katına kadar uzatılacağı ifade edilmekte olup, ilk defa refakat izni verilirken aranan sağlık kurulu raporunun ikinci 3 aylık refakat izni verilirken de aranması zorunludur. Rapor olmadan, idare kendiliğinden bu izni uzatamaz. Tek seferde kullanılan refakat izni süresinin 3 ayı geçmemesi kaydıyla azami süre dahilinde kısım kısım da kullanılması mümkün olan refakat izninin her kısmında sağlık kurulu raporunun yenilenmesi gerekir.

[1] <https://twitter.com/HalilMemisTR>

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA